

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Így órára	1 „
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-ső szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap.
vasár- és ünnepnapok
kivételevel.

A magyar nyelv Torontálmegyében.

Nagybecskerek, július 29.

A „Torontáli Közlöny“ tegnapi száma „A legsötétebb vármegye“ hangzatos címén cikket közöl, amelyben a megyei közigazgatási bizottság e havi ülésén történt azon incidensből igyekszik tőkét faragni, amely szerint a kir. tanfelügyelő javaslatba hozta, hogy a magyar nyelvnek a felekezeti iskolákban leendő törvényszabta módon való tanításának eszközésére az illetékes felekezeti főhatóságok megkerestessenek, a megyei alispán pedig ez alkalommal azt javasolta, hogy miután hallomása szerint nemcsak a felekezeti, hanem a községi iskoláknál is számos olyan tanító van, aki magyarul nem tud, intéztesse a közoktatásiügyi miniszterhez felirat az iránt, hogy mindazon tanítók, akik a magyar nyelvet nem bírják, elbocsáttassanak, amely in divány határozattá is emeltetett.

A jelzett cikk ebből kifolyólag igen sajátos következtetéseket von le a közigazgatási bizottságban történekről s meghuzza a vészharangot, megyénket egyenesen Temesmegyével vonván párhuzamba, amelynek erélyes tanfelügyelőjét néhány év előtt éppen a sajtó támatta meg leginkább, amidőn a magyarul nem tudó tanítók darázsfaszkéba nyult.

Mindenekelőtt kijelentjük, hogy nem óhajunk e kérdés fölött t. laptársunkkal polémiába bocsátkozni s megvagyunk győződve, hogy felszólalását a legjobb intencziók vezérelték, — amde a felvetett kérdés kiváló hordereje folytán kötelességünknek ismerjük azt részben az alábbi adatokkal megvilágítani, részben pedig arra is rámutatni óhajunk, hogy t. laptársunk hangzatos felszólalásában éppen az hiányzik legjobban, ami nélkül ilyen cikket világgá-bocsátani nem volna szabad: a tárgyismeret.

Tekintsük hát egyenkint.

Hogy megyénkben vannak még olyan tanítók, akik a magyar nyelvet nem bírják, az tény, az kitűnik a kir. tanfelügyelő évi jelentéseiből, kitűnik a nyugdíj bizottság jegyzőkönyveiből és kitűnik sok mindenféle statisztikai munkálatból. De hogy ezeknek a száma nem olyan ijesztő, az kitűnik onnét, hogy a múlt 1891/92. tanévi statisztikai adatok szerint 36-ot tettek ki összesen 829 tanító közül s ez a szám az 1892/93. tanévi adatok szerint az idén már félannyira apadt le részben halálozás, részben nyugdíjaztatás folytán.

Hogy pedig még néhány évig mindig akad Torontálmegyében olyan tanító, aki magyarul nem tud, az onnét van, hogy részben a volt határvidékeken átvett régi tanítók, akik grancsárokból lettek azokká, csak néhány év múlva fognak végleg eltűnni, részben pedig az ösmegye felekezeti iskoláinál alkalmazott szinte régi és formális képesítéssel bíró tanítókat is csak lassanként lehet nyugdíjazni. Ennek oka részint a határvidéki tanítók szolgálati és nyugdíjazási szabályzatában, részben magában a tanítói nyugdíj törvényben keresendő, amely szerint a 40 évi szolgálaton alól csakis munkaképtelenség esetén lehet a tanítót nyugalmazni, egyszerűen elbocsátani pedig éppen a népoktatási törvény 138. §-a értelmében még akkor sem lehet, ha formális képesítettsége mellett voltaképpen magyarul nem is tud az illető.

Legyen tehát nyugodt a t. laptárs a felől, hogy néhány év múlva a megyében egyetlen egy tanító sem lesz olyan, aki magyarul nem tud s ugy ez, valamint egyáltalán az ilyeneknek már most is tapasztalható rohamos megfogyatkozása annak a 20 éves munkának gyümölcse, amiről keserűen veti fel, hogy „az elnézés és kimélet“ ideje volt.

A cikk másik lényegesebb panasza abban áll, hogy azon tanítók mellett, akik magyarul nem tudnak, vannak tanítók, akik magyarul tani tani nem akarnak.

Nos hát természetes, hogy itt csak a felekezeti iskoláknak ad egy csapást a cikkíró s így folytatja:

„Ha azt keressük, hogy a nemzetiségi iskolákban miért nem tanítják kellő mértékben és kellő eredménnyel a magyar nyelvet, úgy arra a tapasztalatra fogunk jutni, hogy az állami nyelv ily mostoha kezelésének okait a veszedelmes nagyságra kifejtett és a magyarok elleni gyűlö-

lettől lángoló nemzetiségi kérdésben kell keresni, a melynek legbuzgóbb apostolai a tanítók s a melynek leghathatósabb eszköze az iskola.

Hogyan lehessen tehát várni egy magyarfaló tanítótól, legyen az akár szerb, akár román, tót vagy német, mert hisz ilyen is van, hogy eredményteljesen tanítsa a magyar nyelvet? Hisz, hogy valamely diszciplínát eredményteljesen lehessen tanítani, ahhoz 2 dolog elengedhetetlenül szükséges. Először annak a tárgynak a perfect ismerete s ha nem is lelkesedés, de legalább kedv annak a tanításában.

És ha el is ismerjük, hogy idegen ajku tanítók között, különösen az ifjabb generáció sorában találunk már olyanokat is, a kik egészen jól kezelik a magyar nyelvet, viszont tény az is, hogy ezeknek túlnyomóan nagy része az alsóbb osztályokban működik, a hol a magyar nyelv még nem tanítatik s így nyelvismereiteiknek hasznát nem veszik, sőt évről-évre felejtnek, mert parlagon, műveletlenül hevernek ebbeli ismereteik.

Az első kérdéssel tehát úgy állunk, hogy nyelvismert részben nincs, részben nem érvényesülhet s lássuk most, van-e okunk e tárgy tanításában kedvet keresni az illető tanítóknál? Minden laikus egyszerre átláthatja, hogy erről szó sem lehet. Az egyik rész, a melyik tudná a nyelvet, nem tanítja, a másiknak, a melyik nem tudja, kin és győtrelem a vele való foglalkozás, és mindkét részénél a hivatással járó misszió az, a mely kizárja a magyar nyelv iránti kedvet és szeretetet, mert hisz ha az egyház és iskola nem élesztenék a nemzetiségi gyűlöletet, annak szikrája csakhamar kialudnék.

De van még egy okunk, a melynél fogva nem bízhatunk meg az egyházi főhatóságok segélyében s ez az, hogy ha ők érdeklődnek a magyar nyelv tanításának eredményessége s volna érzékük az állam érdekei iránt, akkor minden biztatás nélkül, önmaguk is megtalálnák az utakat és módokat, a melyeknek segélyével a baj növekedésének gátat lehetne vetni. De mivel ők e tekintetben sem nem látnak, sem nem hallanak, az állam érdekeit melyen érintő mulasztások orvoslását tőlük remélni nem lehet.

Itt tehát nem marad más hátra, mint az alispán győgmódjához nyulni s eparálni a vármegye iskoláit s megszabadítani őket ezen elemektől, a melyek a törvény intézkedéseinek keretébe beilleszkedni nem tudnak vagy nem akarnak.

Nézünk csak mennyiben van oka a cikkírónak a vészharang megkongatására? Megyénk 362 népiszkolája közül 23 állami, 166 községi, 57 róm. kath., 87 g. kel. (szerb és román) 3 helv. hitv., 5 ág. ev., 7 izrael, 5 gör. kath., a többi magániskola. A vádak tehát egyenesen a gkel. és a gkath., összesen tehát 92 iskola ellen irányulnak, mint a melyekben — szerinte — a nemzetiségi kérdés és a magyarfalás melegágyai vannak.

Szomorú volna, ha igaz volna Szerencsére azonban nem úgy áll a dolog. Ezekben a felekezeti iskolákban igenis jelentékeny azoknak a tanítóknak száma, akik a magyar nyelvet nemcsak buzgón tanítják, hanem abban szép eredményeket is mutatnak fel.

Elismerjük ugyan, hogy az újabb, képzetesebb generáció soraiából kerülnek ki ezek, de már az egyáltalán alaptalan, hogy az ily tanítók csak az alsóbb osztályokban alkalmaztatnak, a melyekben a magyar nyelv egyáltalán nem is tantárgy — a laptárs szerint.

Lehet, hogy olyan iskoláknál, ahol nem egy, hanem több tanító működik, a fiatal erők az alsóbb osztályok vezetésére alkalmaztatnak, de a legtöbb helyen, tekintve, hogy a jelzett 92 iskola is megoszlik gkel. szerb, gkel. román és gkath. iskolákra, amelyek legnagyobb részénél csupán egy-egy tanító működik, a tanító valamennyi osztályt oktatja, az 1879. évi XVIII. t.-cz. értelmében kiadott tanterv pedig a nem magyar tannyelvű iskolákban igenis már a legalsó osztálytól kezdve tantárgyul tűzi a magyar nyelvet, még pedig nem is egyszerűen, hanem akként, hogy az a beszéd és értelemgyakorlatok s az irás-olvasás kapcsán gyakoroltassék jelentékeny heti óraszámban. Ha fáradságot vett volna a t. laptárs arra, hogy a nevezett tantervbe beletekintsen s ismerné a megyei iskolák szervezését, úgy ezt, valamint azt is figyelembe kellett volna vennie, hogy a nem magyar megyei iskolák felsőbb osztályaiban a magyar nyelv tanulása még más tantárgyak kapcsán, (minők pl. a számtan, földrajz, történelem és alkotmánytan) is gyakorolva lesz.

Nem lehet tehát szó arról, hogy a felekezeti iskolákban a magyar nyelv makacs ellenállással nem tanítatik csupán arról, hogy

nem tanítatik eléggé intenzív módon akként, a mint azt a magyarságban erősbödő vármegye igényelné s a tanfelügyelő indítványa is e kérdés körül forgott.

Időelötti sőt könyelmű állítás tehát az, hogy a felekezeti főhatóságoktól nem várhatni e téren megfelelő intézkedést. Hogyan mondhat ilyet a t. laptárs, mielőtt a bizottság megkeresésének eredményéről meggyőződést szerzett volna?

Végül így fejezi be a cikket:

„A nemzetiségi kérdés hazánkban s e megyében is sokkal veszedelmesebb alakot kezd ölteni, semhogy azt kicsinyelni lehetne, s miután a magyarfalás melegágyai, a hol a csirák tenyésztetnek, a nemzetiségi iskolák, kettős éberséggel kell őket kisérni és szorgalmasan gyomlálgatni belőlök a gyomot. Igaz, hogy a létező és keletkezendő bajok egyedüli gyökere és legbiztosabb győgmódja a közoktatás államosítása, de mivel ez még csak a jövő kérdése, melyet az uralkodó viszonyok fenntartásával bevárni nem tanácsos, a magunk részéről is a legerélyesebb állami rendszabályok foganatosítását kell sürgetnünk, mert féltő, hogy ha e téren ezentul is az eddigi gyakorlat fog fenntartani, Torontál lesz majd az ország „legsötétebb vármegyéje.“

Ugyan kérjük, honnét tetszett venni azt, hogy megyénkben nemzetiségi kérdés van?

Hiszen csak a minap tüntettek a torontáli románok imponzáns módon az erdélyi tulzók ellenében, s arról sincs tudomásunk, hogy a szerbek közt nemzetiségi üzemlekről lehetne szó.

Nálunk Torontálban a német, szerb, román és tót nép zöme nem foglalt állást a magyar nemzeti törekvések ellen, sőt inkább ahhoz csatlakozott. Erre vall az is, hogy néhány év előtt, mikor a „Deutscher Schulverein“ alattomosan arra törekedett, hogy a mi derék németjeinket hazafias érzelmeiktől eltántorítsa, a csatádi népgyűlés megadta rá a hazafias választ; — erre vall, hogy a szerb, román községek máig is kérnek és kapnak állami, tehát magyar iskolákat.

Ilyen súlyos vádak hát nem volna szabad megdondatlanul odavetni a komoly napisajtónak akkor, a mikor arra ok, alap nem létezik, mert az ilyen cikkek nagyon keresett csemegék azoknak a tulzóknak a kezében, a kik az efélékből tőkét csinálhatnak, a milyenek a mi két-féle nemzetiségi vármegyénkben is bizonynyal akadnak.

A cikkíró egyedül a közoktatás államosításában keresi a felvetett kérdések orvoslását. Addig, amíg a fennálló közoktatási törvények diktálják a közoktatás vezetését, erről beszélni sem lehet, de ajánljuk laptársunk figyelmébe azt, hogy az állami iskolák száma megyénkben évről-évre növekedik, hogy itt is, ott is, nem magyar vidékeinken az iskoláknak felsőbb osztályai, majd maguk az iskolák lassankint teljesen magyar tannyelvűekké változnak s így a haladás e tekintetben is észrevehető s végül, hogy a kir. tanfelügyelő javaslata éppen azt czélozta, amit fönnebb már jelezünk, hogy t. i. azon felekezeti iskolákban is, amelyekben a magyar nyelv nem tanítatik, még a törvényben megszabott és a társadalmi érdekek követelte terjedelemben, jövőben ennek megfelelő módon oktattassék.

Legyen meggyőződve a t. laptárs, hogy Torontálmegyében a népoktatási törvény sokkal inkább végre van hajtva eddig is, mint az ország igen sok más megyéjében és hogy elfogultság nélkül is büszkéek lehetünk kulturális haladásunk és iskolai intézményeink állapotára, fejlődésére, és hogy Steinbach Antal tanfelügyelő hosszúságos működése alatt igen helyesen és czélirányosan alkalmazta azt a csendes munkásságot, ami eddigi sikereinek titkát magában foglalja. S hogy az iránta való bizalom, amint eddig úgy a tanítók, mint az iskolafentartók részéről megvolt, meglesz ezentul is, amit semmi sem igazol inkább, mint az óvodai törvény végrehajtásának igazán rohamos keresztülvitele. És pedig egyszerűs mind alapvető munkája volt annak, hogy az iskolákba jutó gyermekek már némi ismerettel birjanak a magyar nyelvben s így csak indokolt, hogy a nem magyar ajku iskolákban a magyar nyelvnek intenzivebb oktatását szorgalmazza, — ami egyébként az alispán felszólalásának is célja volt — emiatt tehát nincs ok rémeket látni s azt panaszkodni, hogy a magyar nyelv tanítása el van nálunk hanyagolva.

Az új hadügyminiszter kinevezése csak ősszel, a nagy hadgyakorlatok befejezése után várható. Addig a hadügyminiszteriumot báró Merkl, a hadügyminiszterium első osztályfőnöke fogja vezetni.

Biharmegye főispánja Beöthy László élesei képviselő lesz. Az élesei kerületben már a választási mozgalmak is megindultak s jelöltekül Bethlen Aladár grófot, Gajáry Ödönt és Lázár Jenőt emlegetik. Ez utóbbi jelöltségét Zichy Jenő gróf, ottani nagybirtokos is támogatja.

HIREK.

A király Aradmegyében. Aradmegye állandó választmánya tegnap délelőtt tartott ülésében tette tanácskozas tárgyává a király fogadásának módjait, melyeket a megye e célra összehívott rendkívüli közgyűlése véglegesen megállapítani. O Felsége csak helyi küldöttségeket fogad szeptember 10-én délben Borossebesen. A helyi küldöttségek már 9-én, a király megérkezése napján, üdvözölni fogják a felséget. Borossebes zászlódiszt ölt, az utak rendezve és díszítve lesznek. A királyvárás előkészületei Borossebesen lázasan folynak. Az állandó választmány tegnapi ülésén megjelent Wenkheim Frigyes gróf borossebesi nagybirtokos is, a kinek kastélyában lesz O Felsége elszállásolva.

Személyi hír. Rónay Jenő főispán hivatalos körutjáról ma reggel visszatért Nagybecserekre.

Felső-torontáli ármentesítő-társulat. Ezen társulat 475 ezer forintnyi kölcsönét a miniszter jóváhagyta s a társulati elnök, Rónay Jenő főispán e napokban megy fel Budapestre Gerliczy és Kohner kiküldött társulati tagokkal a kölcsönkötvény aláírására.

Hivatalos uton. Miklós Ödön államtitkár — mint illetékes helyről értesülünk — augusztus 8—11-ike közt a Tisza folyó Szegec és Titel közti szakaszát, tanulmányokat teendő, be fogja utazni. Az államtitkár uti programja a következő: Augusztus 8-án (kedd) Budapestről délután 2 óra 20 perczkor indulás vasuton Szegecra, ott meghálás; 9-én Szegecéről reggel 5 óra 30 perczkor gőzhajón Török-Kanizsáig, 8 óra 30 perczkor Török Kanizsáról az ó-kanizsai zsiliphez, 10 órakor az ó-kanizsai zsiliptől hajón Zentára, ott 11 órakor érkezés; délután 1 órakor Zentáról hajón a pádei zsiliphez, utközben a kotrók megnézése, 3 órakor a pádei zsiliptől O-Becsére, 5 óra 30 perczkor O-Becséről hajón T. Becse mellett elhaladva a Rohonczy-telep és Ferenc csatorna b. földvári zsilipjéhez, onnan vissza T. Becsére, odaérkezés 8 óra 30 perczkor; 10-én Török-Becséről reggel 6 órakor a belviz levezetési művek megtekintése után a babatói rakodóhoz (szivattyu telephez), 8 óra 15 perczkor a babatói rakodótól hajón felé Titelig, ott gyalog a magaslatra és 11 óra 30 perczkor ebéd; délután 1 óra 15 perczkor Titeltől hajón a Tisza torkolatához, 2 órakor onnan hajón a Dunán

lefelé Ujvidékre, este 6 óra 38 perczkor Ujvidékről vasuton Budapestre; 11-én reggel 7 órakor megérkezés Budapestre.

Az erzsébetlakai telepesek baja. Azon szegény emberek, kik azt a vágyukat, hogy földbirtokosokká legyenek, legnagyobb részt nyomorúsággal fizették meg, Rónay főispán erélyes és kitartó közbenjárása következtében, végre segítve leend. A torontál-erzsébetlakai volt telepesek haszonbérletének az 1886/7-iki bérleti évből eredő haszonbéri hátraléka 8497 frtot tesz ki. A földművelésügyi miniszter 15740. számú rendeletével azon feltétel mellett, hogy a telepesek tartozásuk fele részét f. évi októberben, másik felét jövő október havában törlesztik, a 750 frt perköltséget és a késedelmi kamatokat elengedte, a telepesek ennek folytán a velük kötött egyezségben kitünteteit 7861 frt 78 kr. s illetve 8308 frt 43 kr. összegekkel szemben, mindössze 7737 frt 98 kr. megfizetésére lesznek kötelezettek. A miniszteri leirat felhatalmazza a vármegye főispánját, hogy az egyezséget ily összeggel kösse be. A telepesek bizonyára örömmel üdvözlik ezen aránylag kedvező megoldást.

A gyertyámosi konviktus kibővítése. Vettük a következő sorokat: Tekintetes Szerkesztő ur! Tekintetességed előtt ismeretes, hogy Gyertyámos községe 100 éves fennállása alkalmával azon nemes és hazafias határozatot hozta, hogy idegen ajku gyermekek számára, a magyar nyelv elsajátítása végett, Szegeden táp- és nevelőintézetet állít fel, melyben csekély díj mellett hazafias magyar szellemben neveltetnek, teljes ellátásban, gyógykezelésbe stb. részesülnek. Ez intézet — mely Torontálmegye méltóságos főispánja védnöksége alatt áll — 60 gyermek felvétele vére berendezve. Három évi fennállása óta a tapasztalat bizonyította, miszerint a magyar nyelvet elsajátítani akaró idegen ajku gyermekek száma oly nagy, hogy a gondnokság, bár fájó szívvel — kényszerítve volt a felvételtől folyamodók 50% át visszautasítani, mert az intézet 60 gyermeknél többet fel nem vehet. Látván az intézet gondnoksága, hogy így évente 40 gyermek nem tanulhatja a magyar nyelvet, egyhangulag elhatározta az intézetet 100 gyermeknek felvételére való kibővítését anélkül azonban, hogy ez által a községre vagy annak lakóira teher vagy kiadás esnék, amint az a gondnokság által a községi képviselőtestület elé — jóváhagyás végett — terjesztett tervben ki van mutatva. A gondnokságnak e határozata f. é. július hó 27-én tartott községi képviselőtestületi gyűlésen tárgyalatott. De mily csalódás és meglepetés érte itt a gondnokság elnökét s a képviselőtestület tagjait?! Ugyanis dr. Pethő Sándor községi orvos és egyszerű iskolaszéki elnök is határozottan ellene van a kibővítésnek és pedig: 1. „Nincs bizalma a gondnokság kezelésébe.“ — Tehát nem tekintve a valóban nagy eredményt, melyet ez intézet a magyar nyelv terjesztésében felmutat s nem tekintve, hogy az intézet számadásai a képviselőtestület által felülvizsgáltattak s igen helyesnek találtattak, ő ragalmaz. 2. Azzal indokolja, hogy Gyertyámos községe nem köteles arról gondoskodni, megtanulják-e más község vagy megyének idegen ajku gyermekei a magyar nyelvet. Ezzel szemben említendő, hogy nemcsak Gyertyámos községnek, hanem minden egyes honpolgárnak szent kötelessége a töle kit-lhető akár anyagi áldozattal, akár szellemi közreműködésével odahatni, hogy minden honpolgár örömmel ragadja meg az alkalmat a magyar nyelvet el-

sajátíthatni. Ugy tünik az egész eljárása, mintha a magyar nyelv terjesztése ellen agítálna, felizgatja a lakosságot a magyar nyelvet terjesztő templom kibővítése, valamint e nemes és páratlan hazafias ügyet szíven hordozó egyének ellen, persze valótlán dolgok prédikálása által. — Ha tehát a kibővítés minden megterhelés nélkül eszközöltetik s dr. Pethő Sándor, mint iskolaszéki elnök, mint magyar honpolgár a magyar nyelv terjesztésének hátrányára, a magyarosodás s a magyar szellemben való nevelés ellen nyilvános gyűlésen agítal, úgy ezáltal a méltó megvetést kiérdemelte magának s az illető hatóságok figyelmébe ajánlatik. — Kérem e tényállást b. lapjának újdonságok című rovatában felvenni, miért is köszönetét előre kifejezi, alázatos szolgálója, Ballauer János, a szegedi nevelőintézet gondnoksági tagja.

Időjárás. Tegnap este óta ma délig óriási meleget kellett át szenvednünk. Az utcák kihaltak látszottak, aki csak tehetett sietett a besötétített szobák hűvösségébe, s onnan nézte szánakozva azokat, akiket az utcára vitt a boldogtalan sorsuk. Ma délben végre besötétedett az égboltozat, s mikor e sorokat írjuk, menydörög az ég, s nagy cseppekben hull az eső. Valószínű, hogy mire e sorok napvilágot látnak, a csendes esőnek hatalmas zápor lesz a követője.

Honvédegyakorlatok. Derék honvédeink Straubert Lázló százados és zászlóaljparancsnok vezetés alatt tegnap éjjel gyakorlatot rendeztek Szentmihály felé viszonszággal. A gyakorlat, melyen 6 tisztt és 160 legény vett részt, az éjjeli órák daczára, amikor pedig a csapat tudvalevőleg számos meglepetéseknek van kitéve, kitűnően sikerült. A legénység 7 órakor riadóval lett sorakoztatva s 11 órakor a gyakorlat már véget ért.

A temesvári áll. tanító-képezde szeptember hó 1-én okvetlenül megnyílik, ami abból is következtethető, hogy ez intézethez a közoktatásügyi miniszter Horváth Antal temesmegyei ideiglenes kir. segédtanfelügyelőt tanárrá nevezte ki és egyszersmind az igazgatói teendőket ellátását is rá bízta.

Megszökött katonák cím alatt közölt tegnapi táviratunkba kellemetlen sajtóhiba csuszott be. A távirat utolsó pontja így értelmezendő: Jenő főherczeg ezredparancsnok a századost kihallgatta.

Hova utazunk. A kávéház-törzsszabálánál, amelynél rendszeren az üzleti világ csinálja a kötések, egy pohár sör mellett busult egy szomorú kereskedő.

Egy jökedvü ur közeledik az asztalhoz vigan füttyrészve. Legnagyobb gondját úgy látszik az képezte most, melyik fürdön kellene áthűsölni a nyarat.

— Nos, mit határozott, hová utazunk az idén, Fűredre, vagy Ischlebe?

A másik czinikus mosolylyal feleli:

— „Ha sokáig így tart, Budapestre utazunk egyezkedni.“

Kikötött asszony. Makón a honvédvárosrészen a Szende-utcában nagy riadalom és élvezetes látvány volt tegnapelőtti napon. Gesztesi Panna összevezesett Horváth Pörzsiel. Traktálták egymást válogatott kifejezésekkel, míg nem tettelegességre kerültek. Pörzsi asszonynak segítségére siettek szomszédasszonyai, kikkel egyetértőleg Gesztesi Annát az utcán levő élő fához koczikötő kötéssel kikötötte, hol délután fél 1 órától 5 óráig kinlódott a szegény asszony,

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

Tolvaj-csiny.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —
Írta: Bugala Vendel.

Gy... község lakosai ismeretesek a felvidéken, mint körmönfont tolvajok. Régibb időben a „derest” annyira megszokták, hogy közmondássá vált náluk: „Ha nem deres, nem is ló.“ Most pedig divat után járva, a csendörök karperecei egyes lakók csuklóival vérig rokonságban összekötöttek. Tisztelet ugyan a kevés kivételnek. Van a ki a deresen való lovaglásra hozzá szokott öreg divatot fumigálva, karperecz viselését nem tartja elég dicsőnek, felhagy a „jössz te velem” mesterséggel.

Ilyen a régi tolvaj hirben álló, izmos, szállas s furfangos előéletű öreg Gyurka is, ki vagy a fenti ok, vagy pedig a „gshäft” rosszul jövedelmezése miatt 8 évvel ezelőtt a helybeli jegyzőhöz szolgálatba lépett s utóbbi idő alatt kifogástalanul becsületes lett.

A járás főszolgabirája bevégezve dolgát a községnek, a helyi intelligenciával ül a jegyzői lak verendáján, egyet-mást beszélgetve.

Az öreg Gyurka pedig a cselédház előtt tisztogatja a téns ur lábbelijét.

A főszolgabiró régibb időből ismerte a jó firmát, átszólt hozzá, kérdezősködött hogy-létéről, foglalkozásáról és többek között régibb életéről. Midőn a főbíró ur Gyurka régi vittu sajt szőba hozta, az öregben felebredt az önértet. Ha a nagyságos ur megengedi s azért

nem bánt, még most is bebizonyíthatom, hogy mi voltam és mire vagyok kép s — mondta hetykén.

A járás ura erre kíváncsiságát fejezte ki, s megígérte a jelenlevők előtt: „Ha a csiny ártatlan lesz, nem lesz baj Gyurka!“

Ez idő alatt a szomszéd udvarban Sz... falubeli mészáros éppen egy kosra alkudott s hogy megegyeztek, vállaira tette az állatot, hogy hazá vigye.

Gyurka a főbíróhoz sompolygott s megsugta neki, hogy a mészáros kosát ellopja s egy óra lefolyása alatt a jegyző istállójában lesz a halálra szánt állat.

Gy... ról Sz... re van az országon kívül egy gyalogösvény, a mely sokkal rövidebb amannál. Gyurka zsebre vágta a jegyző egy pár félig kopott cipőjét, s ösvényen megelőzte a terhével az országon haladó mészarost. Az országon elejtette az egyik cipőt s meglapult.

A midőn a mészáros a cipőhöz ért meg nézte azt s így szólt magában: „Egy cipőt nem használhatok, ugy is elég teher van a vállamon“ s a cipőt elrugta.

Gyurka előbujt rejtekéből, felvette a cipőt s a bozótban át meging megelőzte a mészarost, az utra dobva a másik cipőt s a bokrokban újra elrejtőzött, hogy a néhány száz lépésnyire visszamaradt mészarost meglesse.

Ide érve a mészáros, meglátta a második cipőt s így gondolkodott: „Ejh no lám, most már jó lesz ha párja is van a cipőnek, így elhordhatja a feleségem.“ Megkötötte hát a kost egy fához, mellé helyezte a cipőt az árnyékba, az első cipőért visszafordult.

Alig haladt visszafelé a mészáros, Gyurka

tigris ügyességével előbujt, megoldotta a kos lábát és a madzagot ott hagyva, zsákmányát titkos uton dicsőségesen a fentemlített istállóba hazavitte.

Mikor a mészáros jószágának hült helyéhez ért s csak a zsinet taláta ott, azt gondolta, hogy az állat lábait eloldótták s a bozótban lesz. Sokáig kereste eredménytelenül.

Esteledett. Másnapra hust okvetlenül szükségel mészárosunk. Kénytelen volt a kost bitang-ságba téve tnek gondolni, — visszafordult Gy... re, s egy más juhott vett ugyanattól a gazdától, a hol a kost is megvette volt.

Gyurka csinján mulatott a társaság, a mi felbátorította a vén gonoszt.

— No urak, akarják-e hogy elhozzam a másik állatot is?

Rááltak a tréfára.

Megint csak előre ment az öreg az előtünk ismert országotra, míg a mészáros az ujonnan vett birka terhével a bokros felé közeledett.

Meghuzódott a bozótban és csendesen várta kliensét.

A mint a mészáros közeledett a bokroshoz, Gyurka a birkabégetést hűen utánozni kezdte.

— Mégis csak itt vagy veszett jószágom! — mondá a husvágó, miközben ujonnan vett terhét megkötve letette, s a bozótba tünt el kosát keresni.

Míg a bokrosban keresett, Gyurka a birkát is vállára téve hazavitte, dicsékedve, hogy a kiben virtus él és uralkodik, az ugyan kétszer is leföz egy delután egy jött ment husvágót.

a midőn a lelkes publikum megelégette szenvedését, bejelentették az esetet a rendőrségnek. A kikötőt asszonyt az odaérkező rendőr bocsátotta szabadon, most beteg ágyban fekszik. A lelketlen bántalmazók ellen a büntető eljárás megindított.

Táviratok.

A polgári házasság.

Budapest, július 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Több lap azt ujságotja, hogy a kormány tegnap küldte el Ischlbe Fejérvary báró honvédelmi miniszternek a polgári házasságról szóló törvényjavaslatot. Azért küldték meg a honvédelmi miniszternek, hogy azt az Ischlben időző király ő felségének előzetes jóváhagyás végett bemutassa.

A hercegprimás nyilatkozata.

Budapest, július 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Vasary Kolos hercegprimás Balatonfüreden Roboz István kir. tanácsos az ujságírók nesztora előtt nyilatkozott, hogy Rómába való menetelét megelőzőleg a király ő felségétől semmi más megbízást nem kapott, minthogy a pápa ösztöneinek adja át a király üdvözlését. Kijelentette továbbá, hogy a kormány sem kérte fel bármely megbízatás teljesítésére. A pápa sem adott a hercegprimásnak a jövő magatartását illetőleg, sen miféle utasítást.

Pánszlávok ünnepe.

Budapest, július 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hieronymi belügyminiszter jóváhagyta azt a határozatot, mely a Turóc-Szentmártonban rendezni akart Kollár-féle ünnepélyt betiltotta. A belügyminiszter ugyanis értesült, hogy a tótok az első budapesti tót lelkésznek és ismert szláv költőnek emlékére rendezett ünnepélynek nemzetközi szláv jellegűt akartak adni.

Rendetlen pénzkezelés miatt.

Budapest, július 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Temesvárról sürgönyzik, hogy ott Zsigmond József rendőrkapitányt pénzkezelési visszaélések miatt ma délelőtt felfüggesztették állásától. Hogy e rendetlenségek kisebb, vagy nagyobb természetűek-e, eddig nem jutott nyilvánosságra.

A tüntetés utójátéka.

Budapest, július 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kiderült, hogy Tordán az oláh tulzók ellen rendezett tüntetés alkalmával senki sem vezényelt a csendőröknek tüzet, hanem egy Kotulu József nevű oláh csendőr minden ok nélkül elsütötte fegyverét. A golyó Kiss József ácslegény lábát átfurta és Nikora János kovácslegényt megsebezte. A lövés után a néptömeg szétfutott. Ez a való ténylálás, a „Tribuna” egyéb hirei mesék. A magáról megelégedett csendőr ellen megindították a vizsgálatot.

Sziám helyzete.

Budapest, július 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bangkokból jött legutolsó távirat szerint Franciaország Sziámmal szemben a végső lépésre határozta magát. Sziám Anglia határozott közbelépésétől reméli a megmentését. A francia hajóhad csapatait ma ötezer emberre egészítették ki.

A „Times”-nek jelentik Bangkokból: A Farfai kapitánya a Menan-torkolatnál kihirdette, hogy a blokád a kikötők és a sziámi partvidék többi részei, valamint a sziámi szigetek ellen a Cap Chulai és a Cankoabang közt e hó 26-án kezdődött. A semleges hajóknak három napi határidőt hagytak a kikötő elhagyására. A blokád kiterjed a bangkogi öbölre, az egész sziámi partvidékre és a szigetre, a maláj és az indokinai félsziget közt a 13-ik szélességi foktól északra. Bangkokban eddig nyugalom van. Csak három i degen hajó, egy angol, egy német és egy hollandi van a kikötőben.

Földrengés.

Budapest, jul. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Algieria Konstantine városában óriási erejű földrengések voltak. A lakosság észvesztve menekül a városból. Az egész vidék a szabad ég alatt tanyáz.

A pestis.

Budapest, július 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Posenből jelentik, Radziejewo és Pietokowo helységeken és Orosz-Lengyelország több részében a fekete himlő járvány-szerűleg pusztít. A hatóságok lázasan igyekeznek a járványt meggátolni.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar királyi államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége.

Pályázati hirdetmény. A magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetősége a vonalai részére az 1894. évben szükséges 73 m³ erdei fenyőfa deszka, 114 m³ jegenye fenyőfa deszka, 367 m³ lucz fenyőfa deszka, 3 m³ vörös fenyőfa deszka, 314 m³ vágott lucz fenyőfa, 396 m³ faragot puhafa, 1970 drb kerítés sűrítési lécz, 66218 fm. vágott puhafa lécz, 4 m³ szurkos fenyőfa palló, 163 m³ erdei fenyőfa palló, 625 m³ jegenye fenyőfa palló, 8 m³ vörös fenyőfa palló, 102 m³ puhafa rud, 62350 fm. puhafa kerítési rud, 536000 drb fedő zsindegy, 22 m³ tölgyfa deszkák, 94 m³ tölgyfa palló, 39 m³ tölgy szálfá szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Az összes faneműk 1894 évi április hó végeig beszállítandók. Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a tényleges megrendelés alkalmával fenti mennyiségnél 25%-al többet vagy kevesebbet rendelhessen. A részletes pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1893. évi augusztus hó 25. déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség általános osztályának vezetőjénél (Teréz-körut, 62. sz., I. em. 5. ajtó sz.) a részletes pályázati feltételek értelmében leteendő bánatpénz pedig 1893. évi augusztus hó 24-én déli 12 óráig teendő le az üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál. A részletes pályázati feltételek, valamint a méretjegyzék az üzletvezetőségnél betekintheők. A részletes pályázati feltételek és a méretjegyzék a budapest-dunabalti üzletvezetőség díjmentesen, a szállítási feltételek készpénz fizetés mellett a budapesti nyomtatvány tártól (Andrássy ut 73. szám) megszerelhetők lévén, feltételeztetik, hogy ajánlattevő ezek teljes ismeretével bir. Budapest, 1893. július 23-án. Az üzletvezetőség. Utánnommat nem díjazatik.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy asszony.

(Regény.)

A „Torontál” számára írta: Mathézer Márton.

(3-ik folytatás.)

— Hogyan értem ezt uram, csak nem akarok engem titkos rendőrré.

— Oh asszonyom ön valóban páratlan élelátással bir!

— Hogyan uram! kiáltá a szép nő, De Gorgiew Mária Paulowna grófnőt a rendőrség szolgálói eszközözé akarják önkön alacsonyítani!

— Asszonyom!

— Végezzünk, tudni akarom, meddig terjed ezen arczatlanság!

— Ne nevezze ezt arczatlanságnak asszonyom, mondá az ügynök nyugodtan, végtére is meg vagyok győződve felőle, hogy ön is, miként az arisztokraczia többi tagjai, szerencsének fogja tartani, ha a szent szövetség tagjai sorába léphet. Mert bennem eme titkos szövetség küldöttjét látja, melyről bizonyára hallott már. Igaz ugyan, hogy titkos rendőr is vagyok, de es nem várja ki egyik a másikat, vagy csak annyiban, hogy a rendőr állása sőt élete veszélyeztetésével is köteles a szent szövetség parancsainak engedelmeskedni. Hallgasson végig asszonyom, folytatá, midőn a grófnő felbe akarta szakitani. Tulajdonképen nem arról van hát szó, hogy önt titkos rendőrré tegyék, hanem hogy előkészítsük az utat arra, hogy a szent szövetségbe bejuthasson. Ez természetesen nem megy egyszerre és ezért megbízhatóságáról meg akarunk előbb győződni.

Mária Paulowna grófnő jól tudta, hogy a szent szövetség, e titkos társulat, mely a csár ajtajáig és azon túl is mindenható hatalmat gyakorol, valóban létezik, azt is tudta, hogy annak tagjai nagy részben a főrangúak színejavából állanak, bizelgett neki a tudat, hogy őt is azok sorába kívánják felvenni, bár másrészt inkább szerette volna, ha hasonrangu egyéniség által vezetettik be. Arra, hogy voltaképen mi hatásköre is lehetne ott, nem is engedé gondolni hiúsága. Pedig az egyes rendőr éppen ezen hiúságra számított. Meggyőződött felőle, hogy a grófnőt egyelőre csak nagyon nehezen lehetné rábírní, hogy a rendőrség ügyét szolgálja, kerülő utakon iparkodott tehát célját érni. Mert a muszka rendőrség — okulva a francia példáján, az első

köztársaság után, legjobb fogásait nők közvetítése útján biztosítja. Ezért ki szokta szemelni eszközeit a legfelsőbb, mint a legalsóbb körökben és ezek megnyerésében sokszor több ügyességet fejt ki, mint a legbonyolódottabb ügyletekben.

— Az mindenesetre változtat a dolgon, kezdé a szép hölgy még mindig gondolkozva, de hát mért nem mondta azt mindjárt? és a mi a legfő, miben álljon ezen próba.

— Csekélység asszonyom, azt kívánják öntől, hogy a rendőrségnek némi szolgálatot tegyen, válaszolá az ügynök, ki lehetőleg kiaknázni iparkodott az előnyt, mely részére mutatkozott.

— Ah! hallatá a grófnő és a tüzes szikrák megint repültek, dobá a macskát, a hogy akarod, talpra ugrik! Mindennek ez hát a sarkpontja. Minek takarják hát gyávaság alá az arczatlanságot, De Gorgiew grófnőből vérebet akarnak dresszírozni, folytatá mindig jobban felhevülve, aljas denuncziánst, ki betanított vizlaként szaglássza körül a békés hajlékot vagy csabító ördögként ölelje magához az ártatlan áldozatot, hogy aztán a legocsmányabb módon dobja a bakó körmei közé.

— Oh, ez érzékenység valóban meglep De Gorgiew grófnő részéről. Avagy nem játszott-e már ön annyit és annyiszor érzelmeivel asszonyom, mi a rendőrségnek, jöltejének asszonyom legalább is jogot ad arra, hogy egy kis viszontszolgálatot várjon.

— Hogyan uram! ne feledje egy pillanatra se, hogy kegyöket nem vadásztam, sőt azt visszautasítani sem állott hatalmamban! Oh mily gyalázatos; megmenteni a vízbe fulni készült csak azért, hogy a rögtöni halál helyett a szégyen, lelkiismeret furdalás torturái által lassanként kínos halállal végezzék ki, megfosztani előbb minden morális támponttól, aztán letaszítani a piszok fészkebe, hogy a szemet gözében fulladjon meg! És ezt önkön jótéteménynek nevezik!

— Oh, volt idő asszonyom, mikor a becstület és tisztesség nem talált oly magasztos szó-szólóra önben!

A rendőrgyűnök e szavaknál a grófnőre nézett és a tekintet, melyet az rávetett, önkénytelenül elhallgatni készteté. Érezte, hogy elment azon határig, melynél tovább mennie egyáltalában nem lesz tanácsos, jónak látta ezért egy ügyes fordulattal a mindent takoró köpönyegbe, a hatalomba kapaszkodni.

— Egyébként is asszonyom, folytatá tehát egészen más hangon, bocsásson meg, nekem nem célom önt sértegetni, de nekem instructioim vannak és be fogja látni, hogy kötelességemet a felsőbb rendeleteknek engedelmeskedni. Ezek szerint De Gorgiew Mária Paulowna grófnő a szent szövetség pénztárából tíz ezer rubel évdíjját huz a rendőrség útján, ezért aztán saives lesz, természetesen rangjának megfelelő körökben a rendőrség esetleges utasításait és megbízásait pontosan teljesíteni. Ennyi az egész. Csekélység asszonyom, egy kis ártatlan sport, mely önnek élvezetet, elismerést és az államnak is bizonyára egy kis előnyt fog nyújtani.

— Soha, soha! kiáltá a grófnő és izgatottan veté magát a pamlagra.

De Gorgiew Mária Paulowna kétségtelenül lesiklott már ama magasztos emelvényről, hol az erény ütötte állandó tanyáját és rajta állt az ezzel szorosan összefüggő lejtőn, mely a csabok ingere által delezett lépcsőzettel kezdődik és elég gyorsan meredekké válva feneketlen örvénybe sodor.

Azonban De Gorgiew grófnő még mindig a lépcsőzeten állt, a honnan bár igen nehéz, de nem lehetetlen a visszatérés. A könnyelműség és hiúság vezette ezen lejtőre és ezek egyike sem összeférhetetlen a nemesebb érzelmekkel. Ha De Gorgiew grófnő rangjának megfelelő férjert kap, a kihez legalább némi vonzalom is köti, a legényesebb nő válhatik belőle, de midőn hiúsága nem lett kielégítve, könnyelműsége kerekedett felül, így jutott, de nem minden küzdelem nélkül, a lejtőre. A vele született női ösztön sugta most neki, hogy egyetlen lökéssel a feneketlen örvénybe akarják dobni, honnan aztán nincs többé menekülés.

(Folytatása következik.)

Nyilttér.*

A t. cz. gazda-közönség figyelmébe ajánlja alulírott főügynökség (456-10.5)

a legkitünőbb minőségű

petrosenyi cséplő- és

egyébb szenet

a legjutányosabb árak mellett.

A petrosenyi köszénbányák főügynöksége:

Inkei Emil Aradon.

* Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Főmunkatárs: Holtsy Jenő.

H i r d e t é s e k.

Dr. Lehmann
arczkenőcse
kitűnő hatású szer szepplő, májfoltok és bőrkiütések ellen.
1 tégely 50 kr.

Dr. Lehmann mosdóvize
az arczbőrűt üdév és ruganyossá teszi, s az arczkenőcs hatását elmozdítja. 1 üveg 50 kr.

Dr. Lehmann arczszappan
kellemes toalette-szappan, állandó használatra.
1 drb 50 kr. (152-11)

Dr. Lehmann rizspora
(Fettpuder.)
a legjobb arcpor, — kitűnően tapad s teljesen ártalmatlan.
1 bádogdoboz 80 kr. 1 papirdoboz 50 kr.
Összes cikkek fenti törv. bejegyzett védjeggyel vannak ellátva s kaphatók:

Kovács Sándor
gyógyszertárban Nagybecskereken.

10101. ki. sz. 1893.

(464—2.2)

Hirdetmény.

Az 1883. év 44. tcz. 16. §-a értelmében ezennel közhírré tétetik, miszerint a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság által érvényesített Nagybecskerek város 1893. évi általános jövedelmi pótdóljagtstroma f. évi július hó 30. napjától ugyanazon évi augusztus hó 6. napjáig bezárólag, s így nyolcz napon át, a városi adóhivatalnál közszemlére kitétetni fog; miért is Nagybecskerek város ingatlan után kivetett általános jövedelmi pótdólkötelesei ezennel figyelmeztetnek, hogy netaláni felszólamlásait, és pedig:

a) azon adózók, kik ezen adóval már mult évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját;

b) azon adózók, kik ezen adóval f. évben első ízben rovatnak meg, adótartozásuknak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi adóhivatalnál írásban vagy élő szóval előterjeszhetik.

Megjegyeztetik azonban, hogy a kitűzött határidőn túl beadott felszólamlások figyelembe vehetők nem lesznek.

Kelt Nagybecskereken, 1893. évi július hó 19-én.

Krsztics János,
polgármester.

1671. kig. sz. 1893

(463—3.2)

Árlejtési hirdetmény.

Községünkben egy felépített háznak helyreállítása eszközöndő, a helyreállítási költség 1352 forintban állapított meg, mely összeg kikiáltási ár lesz.

Minden árlejtési szándékozó a kikiáltási árnak 10 százalékát az árlejtést vezetőnek bánatpénz címén letenni tartozik. A többi feltételek a jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Az árlejtés f. évi augusztus hó 4-én d. e. 10 órakor meg fog tartatni.

Oppova, 1893. évi július hó 24-én.

Szteity,
bíró.

Poppovics,
jegyző.

426. B. sz. 1893.

(461—3.3)

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye bánlaki járásba kebelezett Kanak községbeli szülészónői állomás lemondás folytán üresedésbe jött, arra ezennel pályázat nyittatik. Felhívtnak a pályázni kívánók, miszerint az 1876. évi I. tcz. 9. §-a értelmében felszerelt kérévényeket alólirt főszolgabírószághoz folyó évi augusztus hó 5-ig annál is inkább adják be, mert később érkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

Ezen állomás javadalmozása a következő:

Évi készpénzfizetés 100 forint és 1 forint díj minden szülési eset után.

A választás folyó évi augusztus hó 7-én délelőtti 10 órakor fog Kanak község házában megejteni.

Bánlak, 1893. évi július hó 21-én.

Botka, főszolgabíró.

RAKTÁRA MINDENMÉ KÜLÖNLEGESSÉGNEK.

Biztos hatásu!!!

FEJFÁJÁS ELLENI POROK.

Adorján Márton gyógyszerész kizárólagos készítménye.

Ezen porok bármilyen fejfájást 5 perc alatt biztosan megszüntetnek. Számtalan orvos által kitüntetve s ajánlva, teljes ártalmatlanságuknál fogva kitűnőknek elismerve. (457-6.1)

Ugyanitt kapható mindennemű rovarszúrás elleni gyógyszer, mely megakadályozza a dagasztást s viszketést. Fenti gyógyszerek kizárólag csakis a készítő és feltaláló

Adorján Márton
gyógyszertárban rendelhetők meg

Szerb-Itteben.

Fejfájás elleni porok ára: fél adag 6 por 1 forint, 12 por egész adag 1 forint 80 kr. Rovarszúrás elleni por adagja 50 kr. Sürgőnyezim: „Ittebei gyógyszerész”.

Biztos hatásu!!!

RAKTÁRA MINDENMÉ KÜLÖNLEGESSÉGNEK.

Kwizda-féle

Korneuburgi barom-tápláló-por

lovak, szarvasmarhák és juhok részére

40 éve annak, hogy a legtöbb istállóban használják, étvágytalanság, rossz emésztés ellen, a tehéneknél a tej javítása és szaporítása érdekében

1/2 doboz ára 70 kr.

1/2 doboz ára 35 kr.

Kapható
Osztrák
Magyarországon.

FŐ-RAKTÁR:

Kwizda János Ferencz

cs. és kir. osztr. és kir. román udv. szállító kör-
gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett.

A vásárlásnál tessék a védőjegyre ügyelni és határozottan

Kwizda korneuburgi barom-tápláló-por
(II a) kémi. (105—15.9)

!Pénz!

földekre és házakra
a legolcsóbb kamatok mellett

a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítetik.

A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors keresztülvezetés felett mindenki meggyőződve lehet és szolgál minden e szakmába vágó felvilágosítással bérmentve.

Együttal ajánlom magamat mindennemű állami és magánsorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönbön mindennemű szelvények beváltására. (14—26 16)

Igérvények minden huzásra.

Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.

I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

Schlick-féle vasöntőde és gépgyár

részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI-UT.

(82—18.12)

Városi iroda és raktár: PODMANITCZKY-UTCZA 14. — Fiók-raktár: KEREPESI-UT 77.

Gőz- és járgányoséplő-készületek,

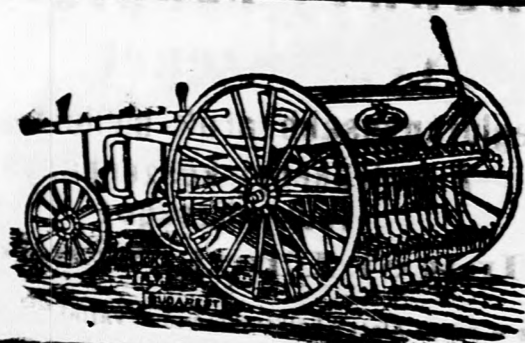
számos első díjakkal kitüntetett szab. Schlick-féle 2 és 3 vasú ekék,
mélyítő- és egyetemes aczéi-ekék,

eredeti Schlick- és Vidats-féle egyvasú ekék, talajmivelő eszközök,
valamint Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépek.

Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kéveköto és marokkrakó arató-gépek és fűkaszási gépek, szállító mezeti vasutak stb.

Mintaraktár: Mayer Henrik Nagybecskerek.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Arjegyzéket ingyen és bérmentve.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.